



Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2020-02-06 kl. 13:00-19:15
Plats	Rådhuset, Sessionssalen
Beslutande ledamöter	Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) Magnus Olsson (SD) Peter Ollén (M) Stefan Robert Plath (SD) Simon Chrisander (L) Mohamed Yassin (MP) Anders Rubin (S) Josefin Anselmsson Borg (M) Gunilla Ryd (V) Anton Sauer (C) Carina Nilsson (S) (Ordförande) Lars-Johan Hallgren (SD) David Blomgren (M) Sedat Arif (S) Anders Pripp (SD) Helena Grahn (M) Anders Andersson (V) Mubarik Mohamed Abdirahman (S) Sara Wettergren (L) Torbjörn Tegnhammar (M) Ilvars Hansson (SD) Stefana Hoti (MP) Ilmar Reepalu (S) Farishta Sulaiman (M) Sadiye Altundal (V) Nima Gholam Ali Pour (SD) Sofia Hedén (S) Kay Lennart Victorin (C) Håkan Fäldt (M) Björn Gudmundsson (S) (Vice ordförande) Emma-Lina Johansson (V) John Roslund (M) Roko Kursar (L) Juan-Tadeo Espitia (S) Helena Nanne (M) Lisbeth Persson Ekström (SD) Måns Berger (MP)

Underskrifter

Sekreterare	
	Daniel Svartek	
Ordförande
	Carina Nilsson	Björn Gudmundsson §25 delvis §26 och §27
Justerande
	Sedat Arif §1-17	Helena Grahn

	Eva Ann-Britt Sjöstedt (S)
	Anders Skans (V)
	Arwin Sohrabi (S)
	Tony Rahm (M)
	Anders Olin (SD)
	Christina Wessling (S)
	John Eklöf (M)
	Jan Olsson (S)
	Eva Hallén (SD)
	Eva Christina Bertz (L)
	Mediha Ahmadi Pir Hosseinian (S)
	Charlotte Bossen (C)
	Anja Nordberg Sonesson (M) (Andre vice ordförande)
	Dündar Güngör (S)
	Rickard Åhman Persson (SD)
	Susanne Jönsson (S) ersätter Andréas Schönström (S)
	Harris Cheema (S) ersätter Frida Trollmyr (S)
	Nils Anders Nilsson (S) ersätter Elin Kramer (S)
	Peter Johansson (S) ersätter Rose-Marie Carlsson (S)
	Birgit Hansson (S) ersätter Carina Svensson (S)
	Linda Obiedzinski (M) ersätter Nicola Rabi (M)
	Anna Isaksson (SD) ersätter Jörgen Grubb (SD)
	Boel Pettersson (V) ersätter Hanna Kristina Thomé (V)
	Carin Gustafsson (V) ersätter Daniel Sestrajic (V)
Övriga närvarande	Daniel Svartek (Sekreterare) Louise Lagerlund (Stadsjurist) Pernilla Mesch (Administrativ sekreterare) Johanna Härdig (Administrativ sekreterare)
Utses att justera	Sedat Arif §1-17 Helena Grahn
Justeringen	2020-02-06
Protokollet omfattar	§12

§ 12 Styrdokument krisberedskap enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022

STK-2019-629

Sammanfattning

Kommunstyrelsen förtydligar genom detta förslag till styrdokument inriktningar, mål och ansvarsfördelning inom Malmö stads krisberedskap. För att öka förståelsen för frågorna ges i styrdokumentet även en övergripande beskrivning av de olika delområdena. Styrdokumentet riktar sig till Malmö stads nämnder, bolag och förbund. Uppföljningen kommer enbart rikta sig mot kommunens nämnder.

Krisberedskap styrs enligt lagen om (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap (LEH). Statens prioritering utifrån ansvar enligt LEH specificeras i Överenskommelsen om kommuners krisberedskap 2019-2022 samt Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 som tagits fram och undertecknats av SKR (tidigare SKL) och staten, representerad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I överenskommelse om kommuners krisberedskap ges kommunen i uppdrag att upprätta ett styrdokument som anger kommunens övergripande mål, inriktning och planering för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.

Förslag till styrdokument, benämnt Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023, ersätter Program för Malmö stads krisberedskap 2016-2019 (STK-2015-972, kommunfullmäktige 4 februari 2016). Förslag till Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar har varit på remiss hos stadens nämnder.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. Kommunfullmäktige antar Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023 att gälla från och med den 7 februari 2020.
2. Kommunfullmäktige upphäver vid samma datum Program för Malmö stads krisberedskap 2016-2019 (STK 2015-972, 4 februari 2016, § 18).
3. Kommunfullmäktige förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Protokollet för detta ärende läses upp och förklaras omedelbart justerat.

Beslutsgång

Katrin Stjernfeldt Jammeh och *Anders Olin* yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Reservationer och särskilda yttranden

Till kommunfullmäktiges beslut har *Magnus Olsson (SD)* inkommit med ett särskilt yttrande. Det särskilda yttrandet intas som *bilaga 6* till kommunfullmäktiges protokoll.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Bolag och förbund

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KS 200115 §23 med Särskilt yttrande (SD)
- Förslag till beslut KSAU 200108 §14
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200108 Styrdokument krisberedskap enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2020-2023
- Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023
- 2018-06-19 Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 191128 § 415 med Särskilt yttrande (M)
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 191129 § 154
- Remissvar från hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Remissvar från servicenämnden
- Servicenämnden beslut 191126 § 117
- Förskolenämnden beslut 191119 § 145 med Reservation (SD)
- Remissvar från förskolenämnden
- Miljönämnden beslut 191119 § 180
- Remissvar från miljönämnden
- Remissvar från tekniska nämnden
- Tekniska nämnden beslut 191122 § 285
- Funktionsstödsnämnden beslut 191127 § 149
- Remissvar från funktionsstödsnämnden
- Remissvar från valnämnden
- Revisorskollegiet beslut 191127 § 117
- Remissvar från överförmyndarnämnden
- Överförmyndarnämnden beslut 191128 § 112
- Grundskolenämnden beslut 191119 § 170
- Remissvar från grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 191122 § 133
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Kulturnämnden beslut 191127 § 130
- Remissvar från kulturnämnden
- Fritidsnämnden beslut 191114 § 164
- Remissvar från fritidsnämnden
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 191114 § 301

Särskilt yttrande


Kommunfullmäktige 2020-02-06
Ärende: STK-2019-629

Styrdokument krisberedskap enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019 – 2022

Kommunfullmäktige förtydligar genom detta förslag till styrdokument, mål och ansvarsfördelning inom Malmö stads krisberedskap. Inom ansvarsområdena finns ett antal punkter som kommunen i dag inte ansvarar för eller har någon inrådan över. Vi vill därför lyfta den problematik som kan uppstå när kommunen varken har kompetens eller inrådan över ett område som man vid en kris sedan ska vara ansvarig för.

Vi hoppas att det finns en enormt stor förståelse mellan de olika parterna samtidigt som det behövs en stor transparens, dels för att kunna sätta sig in i hur saker fungerar och utbyte av kunskap och kompetens kan säkerställas.

Vi kommer att följa utvecklingen i frågan och hoppas också på återkopplingar i hur arbetet fortlöper.



Magnus Olsson, gruppledare (SD)



Datum

2019-12-20

Vår referens

Lina Ringberg

Beredskapssamordnare

Lina.Ringberg@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Styrdokument krisberedskap enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 STK-2019-629

Sammanfattning

Kommunstyrelsen förtydligar genom detta förslag till styrdokument inriktningar, mål och ansvarsfördelning inom Malmö stads krisberedskap. För att öka förståelsen för frågorna ges i styrdokumentet även en övergripande beskrivning av de olika delområdena. Styrdokumentet riktar sig till Malmö stads nämnder, bolag och förbund. Uppföljningen kommer enbart rikta sig mot kommunens nämnder.

Krisberedskap styrs enligt *lagen om (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap (LEH)*. Statens prioritering utifrån ansvar enligt LEH specificeras i *Överenskommelsen om kommuners krisberedskap 2019-2022* samt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020* som tagits fram och undertecknats av SKR (tidigare SKL) och staten, representerad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I *överenskommelse om kommuners krisberedskap* ges kommunen i uppdrag att upprätta ett styrdokument som anger kommunens övergripande mål, inriktning och planering för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.

Förslag till styrdokument, benämnt *Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023*, ersätter *Program för Malmö stads krisberedskap 2016-2019* (STK-2015-972, kommunfullmäktige 4 februari 2016). Förslag till Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar har varit på remiss hos stadens nämnder.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige antar *Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023* att gälla från och med den 7 februari 2020.
2. Kommunfullmäktige upphäver vid samma datum *Program för Malmö stads krisberedskap 2016-2019* (STK 2015-972, 4 februari 2016, § 18).
3. Kommunfullmäktige förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- 2018-06-19 Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022
- Fritidsnämnden beslut 191114 § 164

- Remissvar från fritidsnämnden
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 191119 § 170
- Remissvar från kulturnämnden
- Kulturnämnden beslut 191127 § 130
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 191122 § 133
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Överförmyndarnämnden beslut 191128 § 112
- Remissvar från överförmyndarnämnden
- Revisorskollegiet beslut 191127 § 117
- Remissvar från miljönämnden
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Remissvar från hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Remissvar från funktionsstödsnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 191127 § 149
- Remissvar från valnämnden
- Miljönämnden beslut 191119 § 180
- Remissvar från förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 191119 § 145 med Reservation (SD)
- Remissvar från tekniska nämnden
- Tekniska nämnden beslut 191122 § 285
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 191128 § 415 med Särskilt yttrande (M)
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 191129 § 154
- Servicenämnden beslut 191126 § 117
- Remissvar från servicenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200108 Styrdokument krisberedskap enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2020-2023
- Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-10-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-01-08

Kommunstyrelsen 2020-01-15

Kommunfullmäktige 2020-02-06

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Bolag och förbund

Ärendet

Arbetet med krisberedskap och civilt försvar syftar till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera oönskade händelser. En oönskad händelse är något som kan leda till en samhällsstörning eller något som kan påverka Malmö stads förmåga att bedriva verksamhet eller

upprätthålla förtroende. Genom *lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap* (i fortsättningen benämnd LEH) åläggs kommunen ett särskilt ansvar för krisberedskap. Med extraordinär händelse avses i LEH *en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting*. Genom LEH har staten tillfört uppgifter på kommunen och ska därmed, enligt finansieringsprincipen, ersätta kommunen för arbete som utförs enligt lagen. Statens prioritering utifrån ansvar enligt LEH specificeras i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022* som tagits fram och undertecknats av SKR (tidigare SKL) och staten, representerad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I överenskommelsen ges kommunen i uppdrag att upprätta ett styrdokument som anger kommunens övergripande mål, inriktning och planering för arbetet med krisberedskap under mandatperioden. Kompletterande till *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* finns *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar, 2019-2020*.

Föreslagna styrdokumentet är skrivet utifrån statens styrning i de två nya överenskommelserna det vill säga en anpassning utifrån statens nuvarande prioriteringar. Styrdokumentet riktar sig till Malmö stads nämnder, bolag och förbund. Uppföljningen kommer enbart rikta sig mot kommunens nämnder.

Förslag till styrdokument, benämnt *Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023*, ersätter *Program för Malmö stads krisberedskap 2016-2019* (STK-2015-972, kommunfullmäktige 4 februari 2016).

Operativt arbete, så kallad krisledning, vid oönskade händelser redogörs för i särskild plan för extraordinära händelser som beslutas av stadsdirektör 7 januari 2020. Krisledningsnämndens reglemente beslutades av kommunfullmäktige 19 december 2019. Stadskontoret kommer komplettera *Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar* med en genomförandeplan samt stödunderlag utifrån de skall-krav som ingår i styrdokumentet.

Remissynpunkter

Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar har varit på remiss hos stadens nämnder. Ett urval av sakkunniga har också bidragit med återkoppling. Valnämnden, överförmyndarnämnden samt revisorskollegiet har avstått från att yttra sig. Övriga nämnder har återkopplat remissynpunkter. Nämnderna återkopplar generellt att de ser positivt på styrdokumentets tydliga struktur och ansvarsfördelning. Det ger en bra översikt över området och bedöms stämma överens med kraven i överenskommelsen om kommunernas krisberedskap.

Remissynpunkterna har grupperats enligt följande:

- Planering för verkställande av styrdokumentet
- Uppföljning av skall-krav
- Finansiering
- Förtydliganden avgränsade områden

Planering för verkställande av styrdokumentet

Flertalet förvaltningar framför önskemål om att stadskontoret ska förtydliga verkställandet av utvecklingsplanen. Stadskontoret kommer komplettera utvecklingsplanen med en genomförandeplan där övergripande tidsplan kommer uppges. Vad som kan förväntas från stadskontoret framgår av skall-kraven i respektive delområde.

Stadskontoret ska, precis som övriga förvaltningar, verka för att integrera delområdena i utvecklingsplanen i ordinarie processer för ledning, styrning och uppföljning. Stadskontoret behöver samordna denna utveckling med flertalet andra processer som initierats på stadskontoret. Därför kan stadskontoret ännu inte redogöra mer detaljerat kring hur integreringen kommer se ut. Dock kommer förvaltningarna att vara både informerade och om önskat inkluderade i utvecklingen av arbetet. Att integrera de olika delarna av krisberedskapen är ett långsiktigt arbete som kommer ske på flera olika nivåer och i en bredd av områden. Nämndernas arbete med att integrera krisberedskap i ordinarie processer utgår främst ifrån arbetet med risk- och sårbarhetsprocessen samt för att uppnå kontinuitet i ledningsförmåga.

Uppföljning av skall-krav

Nämnder har särskilt efterfrågat hur uppföljningen av skall-kraven kommer ske. Detta är ett område där stadskontoret särskilt kommer lägga fokus på att hitta en samordning med ordinarie processer. Stadskontoret ser möjligheter att använda resultat för uppföljningen som stöd vid verksamhetsplanering, budgetprocess för både förvaltningar/nämnder samt stadsövergripande. Stadskontoret kommer göra årliga uppföljningar, notera dock att skall-kraven i utvecklingsplanen gäller för en fyraårs-period. Initialt kommer fokus läggas på att göra planering för programperioden med respektive förvaltning för att anpassa arbetet efter förvaltningens förutsättningar och andra prioriteringar. I planeringen ingår att bedöma vilket stöd förvaltningen behöver från stadskontoret. Uppföljningen ska främst fokusera på att möta egna förvaltningens planering och den förmåga förvaltningen bedömt att de ska uppnå. Utifrån planeringen kan stadskontoret prioritera stödbehov i staden men även tydliggöra behov mot Länsstyrelsen Skåne och MSB för att de ska bidra till utvecklingen på lokal nivå. Underlaget från uppföljningen av skall-kraven använder stadskontoret som stöd för att kunna göra den årliga rapporteringen till staten.

Finansiering

Malmö stad erhåller årligen särskild statlig ersättning för de uppdrag som kommunen gör enligt överenskommelserna för krisberedskap samt civilt försvar. Det finns särskilda anvisningar kring vad denna ersättning får användas till. Dock förväntas en stor del av arbetet med krisberedskap ingå i ordinarie verksamhet och utgår ifrån det verksamhetsansvar kommunen har enligt kommunallagen och speciallagstiftningar. Den särskilda ersättningen ska säkra att det finns kompetens i staden med inriktning på krisberedskap och civilt försvar samt att statens ambitioner kan mötas genom framtagande av styrande dokument, planering, utbildning och övning.

Arbetsmarknads- och socialnämnd, funktionsstödsnämnd samt hälsa, vård- och omsorgsnämnden bedömer att skall-kraven kommer innebära ökade kostnader. Detta specificerat särskilt för skall-kraven kopplat till klimatförändring (6.1 C), övning- och utbildning (5.3 G+H) samt samordning av typhändelser (4M). Stadskontoret har korrigerat skall-krav 6.1 C för att visa på den mer långsiktiga anpassningen som behöver ske, detta för att inte nämnder ska förväntas kunna göra denna omställning inom programperioden och utan särskilda medel. Stadskontoret föreslår att denna långsiktiga anpassning initieras för att främja förutsättningar att bedriva det kommunala uppdraget även vid ett förändrat klimat.

Stadskontoret har kopplat till övnings- och utbildningsplanen förtydligat skall-krav 5.3 G att ”Ambitioner och finansiering fastställs i dialog med stadskontoret”. Detta är en uppgift som täcks av de statliga medlen kommunen erhåller, dock behöver stadskontoret göra bedömning om vilka förvaltningar som behöver prioriteras samt vilka delar av övning/utbildning som kan förväntas utföras av förvaltningen funktionsansvariga. I mål 4M framgår att ”Den samordnade förvaltningen får stöd från stadskontoret vid behov”. Detta stöd fokuserar främst på hur upp-

draget kan genomföras. Om Malmö stads ledningsgrupp/stadskontoret bedömer att uppdraget inte kan anses ligga inom förvaltningens befintliga ansvarsområde alternativt att finansiering ändå är rimligt finns möjligheter till ekonomisk ersättning via det statliga bidraget. Detta får bedömas från fall till fall. Flertalet typhändelser har redan idag en ”naturlig” placering för samordningsuppdraget.

Flera nämnder lyfter en utmaning som finns kopplat till genomförande av utvecklingsplanen: Att tillräckliga resurser finns för att genomföra planen. Sårbarheten ligger här främst i att behålla personal med hög kompetens inom sakfrågorna. Arbetet med totalförsvaret i Sverige har lett till stor omsättning av personal i hela krisberedskapssystemet. Stadskontoret samt kommunens förvaltningar har varit belastade av personalomsättning vilket lett till att för få personer kunnat driva ett strategiskt arbete med krisberedskap. För sådana här komplexa uppdrag krävs ett strukturerat och systematiskt långsiktigt arbete och det tar tid att introducera tjänstepersoner. Stadskontoret tydliggör i styrdokumentet att alla förvaltningar förväntas ha en strategisk och systematisk förmåga inom egen verksamhet, för ett välfungerande arbete med framtagande av t.ex. metoder, processer och stadsövergripande beslutsunderlag. För att göra det arbetet krävs att det finns mottagare på respektive förvaltning som kan ta vid och få effekt i egna verksamheter. Dels ger det Malmö stad redundans då funktionsansvariga i respektive förvaltning kan stödja varandra och vid behov ingå i stadsövergripande arbete. Idag samverkar funktionsansvariga i kluster, något som redan gett många positiva effekter. Stadskontoret har även vid behov kunnat låna in beredskapssamordnare från andra förvaltningar för att på deltid driva avgränsade uppdrag, med finansiering från stadskontoret. När vi arbetar tillsammans skapar kommunen redundans utifrån den särskilda kompetens som krävs för uppdraget.

Förtydliganden avgränsade områden

Fokusområden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningsnämnden önskar förtydligande av fokusområden för Malmö stads krisberedskap 2020–2023 som beskrivs under stycke 3.4. Nämnden anser att det råder oklarhet om punkterna riktar sig till samtliga nämnder eller endast sätter riktlinjer för kommunstyrelsens arbete

De fokusområden som definierats för Malmö stads krisberedskap 2020-2023 återspeglas i de skall-krav som senare uppges under respektive delområde. Fokusområdena kan ses som sammanfattande av inriktningen i staden; integrera i ordinarie lednings- och styrsystem, utveckla systematik och långsiktigt arbete samt med ett förebyggande fokus. Uppdrag som berör bolag och förbund hanteras enligt ägardirektiv och förbundsordningar och leds av Malmö stadshus AB med stöd från stadskontoret. Initiering av civilt försvar berör hela organisationen. Då det civila försvaret ska bygga på krisberedskapen bidrar nämnderna till det civila försvar genom det arbete som görs i de definierade skall-kraven.

Övnings- och utbildningsplan

Stadskontoret föreslår att respektive nämnd ska kartlägga sitt behov av utbildning och övning samt i dialog med stadskontoret ta fram en plan för detta. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till förslagen. Nämnden ställer sig dock frågande till vad som äger rum efter att nämnden kartlagt sitt behov och sammanfattat en plan för utbildning och övning. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden vill se ett förtydligande gällande stadskontorets förväntade ansvar för nämndens praktiska övning utifrån förslaget om att stadskontoret ska ”samordna utbildnings- och övningsverksamhet med samverkande aktörer (HVON). Stadskontoret uppskattar återkopplingen och inser att det krävs förtydligande i skall-kraven kopplat till övning- och utbildning. Stadskontoret lägger till punkt 5.3 H ”Nämnderna ska ansvara för verkställande av förvaltningens utbildnings- och övningsplan” samt utvecklar 5.3 G ”Nämnderna ska genomföra pro-

cess för förmågehöjande insatser för effektiv ledning vid oönskade händelser. Processen ska resultera i en utbildnings- och övningsplan. Ambitioner och finansiering fastställs i dialog med stadskontoret.” Respektive förvaltning har alltså eget ansvar att utifrån stödprocess från stadskontoret besluta vilken förmåga som önskas uppnås, planering för hur denna förmåga ska uppnås samt genomförande. Stadskontoret stödjer förvaltningen med metodstöd, planering samt finansiering i enlighet med 5.3 G skall-krav.

5.3 F ”Stadskontoret ska samordna utbildnings- och övningsverksamhet med samverkande aktörer” inriktas främst mot samordning med externa samverkansaktörer, det vill säga utbildning och övning med aktörer som har samhällsviktiga uppdrag och verkar inom, eller har en påverkan på, kommunens geografiska område men även utbildningar och övningar med regionalt och nationellt fokus.

Civilt försvar

Flera nämnder lyfter vikten av att inkluderas i arbetet med civilt försvar. Stadskontoret vill tydliggöra att alla nämnder redan är involverade i arbetet med civilt försvar. Detta genom att arbetet med civilt försvar tar sin utgångspunkt i krisberedskapen där kontinuitetsplanering av samhällsviktig verksamhet kan anses vara av särskild vikt för utvecklingen av det civila försvaret. En förmåga till effektiv ledning vid oönskade händelser främjar också kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Stadskontoret är kommunens samordnande förvaltning inom det civila försvaret vilket till mycket innebär att bevaka kommunens verksamheters behov och intressen vid utvecklingen av det civila försvaret på regional och nationell nivå. Stadskontoret driver arbetet i nära samverkan med berörda verksamheter samt vid behov föreslår representation från specifik verksamhet. Exempel på detta är deltagande i forskningsprojekt kopplat till civilt försvar och socialtjänst som drevs av Socialstyrelsen och Malmö universitet 2018-2019. Arbetsmarknads- och socialförvaltning, funktionsstödsförvaltningen samt hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen bidrog aktivt med analys av evakuering under ofred med fokus på utmaningar för förvaltningarnas verksamheter. Detta underlag kommer komma till nytta vid planering av det civila försvaret och bidra med kunskapshöjning om den kommunala kontexten och dess utmaningar vid ofred.

Klimat

I samband med behovet av att kunna förhålla sig till en föränderlig omvärld lyfts klimatförändringarna. I enlighet med skall-kraven ansvarar nämnderna för att anpassa verksamheten utifrån ett förändrat klimat. Funktionsstödsnämnden vill framhålla att det är en stor utmaning att anpassa samtliga boenden med hänseende till exempelvis värmebölja och ser gärna ett förtydligande av kravets innebörd. Vidare finner nämnden det önskvärt med ett förtydligande avseende innebörden av beredskapshänsyn vid exempelvis översikts- och detaljplanering (FSN). Stadskontorets föreslår att respektive nämnd ska anpassa verksamheter utifrån ett förändrat klimat gällande miljön. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till förslagen i remissen men frågande till varför kommunstyrelsen inte omnämns då kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för Malmö stads klimatarbete. Nämnden ser gärna ett förtydligande till hur respektive nämnd involveras i detta arbete (HVON).

Stadskontoret håller med funktionsstödsnämnden att det behövs en tydligare avgränsning på ambitionen i skall-krav 6.1 C. Stadskontoret har ändrat skall-kravet till: ”Nämnderna ska inleda anpassning av verksamheten utifrån ett förändrat klimat och dess påverkan, till exempel mer återkommande värmeböljor, risk för översvämningar.”. Att anpassa organisationen efter ett förändrat klimat är något som kommer ske långsiktigt och stegvis. Delvis kan arbetet ske genom översikts- och detaljplanering där klimatanpassning kan tas hänsyn till. Hur denna anpassning sker, sk ”beredskapshänsyn”, får utvecklas i samband med de olika planeringsprocesserna. Detta är dock relativt långsam anpassning och kompletterande kan även lokaler, rutiner mm behöva

anpassas för att kommunen ska kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet samt verkar för att minska påverkan på samhällets skyddsvärden. Till exempel vid värmeböljor. Stadskontoret har fört in kommunstyrelsens ansvar i skullkrav 6.1 A ”Stadskontoret ska inom ansvaret för klimat-anpassning beakta ett beredskapsperspektiv”.

Krisstöd

Arbetsmarknads- och socialnämnden har efterfrågat förtydligande kopplat till krisstödsansvar i kommunens förvaltningar. Stadskontoret har formulerat om målen som rör krisstöd för att förtydliga ansvar. Arbetsmarknads- och socialnämnden har enligt beslut i kommunstyrelsen 30 oktober 2019 (STK-2019-1093) fått ett särskilt ansvar för kommunens krisstöd. I ansvaret ingår dels att öka kommunens operativa förmåga dygnet runt utifrån kommunens ansvar för människor som bor, vistas och verkar i kommunens geografiska område, utifrån ett krisstödsbehov vid oönskade händelser. Dels att samordna det förberedande arbetet med krisstöd i Malmö stads förvaltningar samt med externa aktörer. Med förberedande menas framtagande av rutiner, utbildningar och övningar. Kommunens förvaltningar ansvarar dock för förmåga till krisstöd inom de verksamheter de själva bedriver och de människor som de verkar för.

Funktionsansvarig

I styrdokumentet uppges att respektive förvaltning ska utse en funktion som är stadskontorets motpart inom krisberedskapsarbetet. Idag definieras denna funktion som beredskapssamordnare. Stadskontoret lämnar det fritt till förvaltningarna att besluta hur de önskar organisera arbetet med beredskap, strukturen för arbetet ska leda till att skallkraven uppnås, därav är det inte upp till stadskontoret att styra hur en förvaltning önskar göra detta. Dock ska det finnas en särskild kontakt, så kallad funktionsansvarig, som är Malmö stads beredskapssamordnare (placerade på stadskontoret) motpart vid samordning i olika frågor.

Oönskad händelse

Flertalet förvaltningar önskar förtydligande kopplat till begreppet oönskad händelse. Stadskontoret gör i detta styrdokument en förflyttning från fokus på definitioner av kris samt oönskade händelse till att istället lägga fokus på en förmåga att anpassa ledning efter konsekvenserna för verksamheterna samt samordningsbehov i organisationen. Vi ska ha ett ledningssystem som kan anpassas och som har en förmåga att upptäcka, att organisera sig samt att leda vid oönskade händelser. Förskolenämnden fångar in utmaningen med definitioner i sitt remissvar: *”Erfarenheter från tidigare händelser visar att det är vanligt att verksamheten dröjer med att klassificera en händelse som en kris, vilket kan leda till att hanteringen försenas eller sker på ett ineffektivt sätt. Avsikten med att ta bort begreppet kris är att uppnå en mer effektiv hantering av händelser. Hanteringen ska inte vara beroende av viss klassificering för att exempelvis ledningen ska kunna anpassas. I stället ska den ordinarie ledningsstrukturen vara så flexibel och anpassningsbar att den stegvis kan anpassa organisationen efter olika typer av händelser. Förskolenämnden delar bedömningen, men anser att det finns en risk med att inte tydligare beskriva förändringen i definition och vilka effekter det förväntas få på hanteringen av oönskade händelser. Det behövs mer utbildning/kompetensutveckling av ansvariga chefer i verksamheterna för att förflyttningen ska ge effekt.”*

Stadskontoret håller med förskolenämnden om utmaningen och behovet av utbildning och kompetensutveckling. Stadskontoret kommer under programperioden aktivt främja förutsättningarna för att hitta gemensamma definitioner samt möjlighet till anpassat beslutsfattande och anpassat ledningsstöd där så krävs. Detta kommer initialt ske genom skallkrav 5.1 A ”Stadskontoret ska utveckla en metod för framtagande av, utifrån den specifika kontexten, struktur för anpassning av ledningssystem för att uppnå effektiv ledning vid oönskade händelser. Metoden utgår ifrån förmågan att upptäcka, att organisera sig och att leda.” I metoden ingår till exempel att ta fram bedömningskriterier för när beslutsfattande samt ledningsstöd måste anpassas på

grund av en önskad händelse.

Nämnder uttrycker i remissvaren även en önskan att särskilja oönskade händelser (olyckor) som hanteras inom ordinarie verksamhet och det som kan definieras som krisberedskap. Stadskontoret menar att hela syftet med att bygga krisberedskapen på ordinarie processer är att denna skillnad inte ska behöva göras. Krisberedskap enligt denna utvecklingsplan bygger på att analysera ordinarie verksamheters förmåga att upprätthållas samt ordinarie lednings förmåga att hantera oönskade händelser. Förvaltningar har även i uppdrag att där så är möjligt integrera krisberedskapsfrågorna i ordinarie processer. Detta för att krisberedskap inte ska hanteras vid sidan av ordinarie verksamhet utan som en del av ordinarie verksamhetsstyrning och planering.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör

Dokumentets namn Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar				Diarienummer STK-2019-629
Beslutad av	Datum för beslut	Uppföljd	Reviderad	Version Remissversion
Typ av dokument Utvecklingsplan	Organisation/område Förvaltning/avdelning/verksamhet som berörs			
Ansvarig chef Jenny Hägerklint	Framtagen av Stadskontoret			
Ansvarig för uppföljning/revidering	Följs upp	Reviderad av		

Utvecklingsplan för Malmö stads arbete med krisberedskap och civilt försvar 2020-2023

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Krisberedskap	4
2.1 Det som ska skyddas	4
2.2 Det som hotar	4
2.3 Styrning av krisberedskap i Sverige	5
2.4 Krisberedskap i Malmö stad.....	6
2.5 Ledning och samordning av krisberedskap i Malmö stad	7
3 Övergripande mål och inriktning för Malmö stads krisberedskap.....	8
3.1 Vision för Malmö stads krisberedskap	8
3.2 Övergripande mål för Malmö stads krisberedskap.....	8
3.3 Malmö stads systematiska krisberedskapsarbete består av	8
3.4 Fokusområden för Malmö stads krisberedskap 2020- 2023	8
4 Process för risk- och sårbarhetsanalys.....	9
5 Leda, inrikta och samordna vid oönskade händelser	11
5.1 Kontinuitet i Malmö stads ledningsförmåga.....	11
5.2 Inriktning och samordning inom Malmös geografiska område.....	12
5.3 Utbildning och övning	13
5.4 Uppföljning och utvärdering.....	13
6 Att förhålla sig till en föränderlig omvärld	14
6.1 Klimatförändring	14
6.2 Säkerhetspolitiska bedömningar – statens initiering av utvecklandet av ett nytt totalförsvar	14
7 Att bidra globalt genom att agera lokalt.....	16
8 Statlig finansiering och uppföljning.....	17
9 Ordlista.....	18
10 Referenslista	19

1 Inledning

I Malmö stads Trygghets- och säkerhetspolicy uttrycks att Malmö stads arbete med trygghet och säkerhet ska utgå från ett preventivt förhållningssätt med fokus på främjande insatser. Detta görs genom att analysera bakomliggande orsaker och förebygga eller hantera dessa, med stöd i forskning och beprövad erfarenhet.ⁱ Fokus är att genom ett systematiskt arbete med krisberedskap bidra till förvaltningars förmåga att utföra sina respektive grunduppdrag.

Arbetet med krisberedskap och civilt försvar handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera oönskade händelser. En oönskad händelse är något som kan leda till en samhällsstörning eller något som kan påverka Malmö stads förmåga att bedriva verksamhet. Genom *lagen om (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap* (i fortsättningen benämnd LEH) åläggs kommunen ett särskilt ansvar för krisberedskap. Med extraordinär händelse avses i LEH *en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.*ⁱⁱ Genom LEH har staten tillfört uppgifter på kommunen och ska därmed, enligt finansieringsprincipen, ersätta kommunen för arbete som utförs enligt lagen. Statens prioritering utifrån ansvar enligt LEH specificeras i *Överenskommelsen om kommuners krisberedskap 2019-2022*ⁱⁱⁱ som tagits fram och undertecknats av SKL och staten, representerad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I överenskommelsen ges kommunen i uppdrag att upprätta ett styrdokument som anger kommunens övergripande mål, inriktning och planering för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.

Kommunstyrelsen förtydligar genom detta styrdokument inriktningar, mål och ansvarsfördelning inom Malmö stads krisberedskap. För att öka förståelsen för frågorna ges även en övergripande beskrivning av de olika delområdena.

Det systematiska arbetet med krisberedskap i Malmö stad ska utgå ifrån ordinarie ledningssystem och processer. Malmö stad ska bygga upp en ledningsförmåga som kan hantera oönskade händelser oavsett storlek eller typ. Detta görs dels genom att stödja ordinarie ledningssystem att uppnå förmåga att upptäcka händelser, att organisera sig utifrån händelsens behov samt att anpassa beslutsfattande och ledningsstöd när så krävs. Malmö stad ska även arbeta med kontinuitetsplanering som grund för förståelsen av verksameters sårbarheter. Detta ger en förståelse utifrån ett verksamhetsperspektiv och fokus kan läggas att uppnå en tillräcklig förmåga att upprätthålla verksamhet oavsett vilken oönskad händelse som orsakar påfrestningen.

Benämningen **Malmö** avser samhället inom det geografiska området Malmö. **Malmö stad** avser den kommunala organisationen.

Styrdokumentet riktar sig till Malmö stads nämnder, bolag och förbund. Uppföljningen kommer enbart rikta sig mot kommunens nämnder.

2 Krisberedskap

Med Malmö stads krisberedskapsarbete avses strategiskt och operativt arbete med åtgärder/insatser *före, under* och *efter* oönskad händelse som kan föranleda:

- samhällsstörning för samhället Malmö, och/eller
- påverkan på organisationen Malmö stads förmåga att bedriva verksamhet

2.1 Det som ska skyddas

Det övergripande syftet med Malmö stads krisberedskap, likt Sveriges krisberedskap i stort, är att skydda

- människors liv och hälsa
- samhällets funktionalitet
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter,
- miljö och ekonomiska värden
- nationell suveränitet.^{iv}

Detta kallas *samhällets skyddsvärden* och är vad krisberedskapsarbete i dess olika former fokuserar på att skydda. Kommuner har genom sitt uppdrag enligt kommunallagen samt speciallagstiftningar ansvar för verksamheter och processer som kan påverka samhällets skyddsvärden. Verksamhet som är så pass kritisk för upprätthållande av dessa skyddsvärden benämns som samhällsviktig verksamhet. De samhällsviktiga verksamheterna stödjer ofta samhällsviktiga funktioner. Exempelvis samhällsfunktion ”socialtjänst” som ingår i samhällssektorn ”Hälso- och sjukvård samt omsorg”. Inom socialtjänst finns verksamheter som är kritiska för samhällets skyddsvärden. Malmö stad ska också säkerställa andra verksamhetskritiska processer. Med verksamhetskritiskt menas att processen är av stor betydelse för att förvaltningens, bolagets eller förbundets verksamhet ska kunna upprätthållas.

2.2 Det som hotar

En oönskad händelse är en händelse som inträffar eller hotar att inträffa och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Malmö stad värdesätter. Oönskade händelser kan vara av olika slag och karaktär, vilket innebär att *vad* som kommer att hända inte alltid kan förutses. En oönskad händelse kan uppstå plötsligt, men kan också vara en händelse som successivt utvecklas negativt under en längre tid och är då inte sällan av mer lågintensiv karaktär. Malmö stad ska därför ha generell och flexibel krisberedskap som kan möta olika typer av oönskade händelser och som spänner över hela hotskalan – det vill säga allt mellan olyckor och krig.

Oönskade händelser kan i vissa fall förebyggas genom t.ex. riskreducerande åtgärder och ökad motståndskraft. I andra fall finns det så pass omfattande sårbarheter som inte går att förebygga t.ex. då kostnaden att förebygga anses för hög eller då det är oklart hur händelsen kan förebyggas. Förberedande insatser för att stärka förmågan att hantera konsekvenserna av inträffade oönskade händelser är därför av yttersta vikt. Den operativa insatsen, krishanteringen,

syftar till att begränsa konsekvenserna av en inträffad händelse. En viktig del av Malmö stads krisberedskap är det arbete som utförs *efter* en inträffad oönskad händelse i syfte att återhämta och återgå till normalläge, men också för att lära av det inträffade och för att förbättra förutsättningarna för att än bättre möta framtida risker och oönskade händelser.

Malmö stads krisberedskap omfattar först och främst arbete avseende oönskade händelser eller hot om oönskade händelser som är av så pass omfattande karaktär att de medför eller riskerar att medföra samhällsstörningar. En samhällsstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällsstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. Malmö stads krisberedskap omfattar dock även arbete med oönskade händelser som inte nödvändigtvis riskerar att föranleda en samhällsstörning, men som likväl kan föranleda en kris för Malmö stad.

2.3 Styrning av krisberedskap i Sverige

Svensk krisberedskap bygger på ordinarie förvaltningsstruktur, på vissa aktörers särskilda ansvar för krisberedskap och på ett geografiskt områdesansvar. Ordinarie lagstiftning gäller därmed även vid kris.

Krisberedskap regleras särskilt i ett antal lagar, föreskrifter och förordningar, främst *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap*. Lagen syftar till att kommuner (och landsting) skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera kriser. Kommunen ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. Kommunen måste även ha en beredskap för att kunna hantera mindre omfattande oönskade händelser som föranleder eller riskerar att föranleda samhällsstörning, men som inte klassas som extraordinära i lagens mening. Detta regleras inom ramen för kommunallagen (2017:725).

Krisberedskapssystemets styrning tydliggörs genom ett antal principer:

Ansvarsprincipen - den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid kris. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen - en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen - organisationen som hanterar krisen ska, så långt det är möjligt, efterlikna ordinarie organisation.

Utöver dessa grundprinciper styrs även krisberedskapen utifrån kommuner, länsstyrelser och regeringen geografiska områdesansvar samt myndigheters sektorsansvar:

Geografiskt områdesansvar – vilket innefattar ansvar att verka för att samordningen fungerar mellan alla som är inblandade i krisberedskapen på lokal,

regional respektive central nivå. Kommunerna har det geografiska områdesansvaret i kommunen, länsstyrelserna i länet och regeringen för hela landet.

Sektorsansvar - är det ansvar statliga myndigheter har för sina sakfrågor av nationell karaktär, oavsett frågornas geografiska anknytning. Sektorsansvaret ser olika ut beroende på vilken sektor som avses.

2.4 Krisberedskap i Malmö stad

Krisberedskapsarbetet i Malmö stad ska genomsyras av en *helhetsyn* där den enskilda aktören ser sitt arbete som en del av organisationen Malmö stads krisberedskapsarbete för att bidra till att Malmö stads samlade resurser används så effektivt som möjligt – även vid en samhällsstörning. I slutändan är det stadens beslutsfattare som tillsammans ansvarar för att staden uppnår tillräcklig förmåga. Stadskontoret kommer aktivt stötta stadens beslutsfattare för att uppnå samsyn i vilken förmåga som Malmö stad bör uppnå.

Malmö stads krisberedskap ska *före, under och efter* oönskade händelser genomsyras av *samverkan*. Syftet med samverkan är att verka för gemensam inriktning och samordning för såväl Malmö stads interna krisberedskap som Malmö stads krisberedskap inom det geografiska området Malmö. Malmö stad ska därför samverka med såväl offentliga, privata som civila aktörer som är av vikt för att Malmö fortsatt ska kunna fungera även vid en samhällsstörning. Förståelse för olika aktörers ansvar och organisation, sk *perspektivförståelse*, är av stort värde för att uppnå effektivt arbete med inriktning och samordning.

Malmö stads krisberedskapsarbete ska utgå ifrån

- ett mänskligt säkerhetsperspektiv
- ett all-riskperspektiv
- ett preventivt förhållningssätt

Mänsklig säkerhet

Krisberedskapsarbetet ska utgå ifrån att skapa säkerhet för människor. Statens och samhällets säkerhet är medel för att uppnå säkerhet för människor. Att utgå ifrån ett mänskligt säkerhetsperspektiv hjälper till att bredda vad som kan anses tillhöra säkerhetsutmaningar utöver det som traditionellt får utrymme och resurser.

Allriskperspektiv

Malmö stad ska bygga upp en ledningsförmåga som kan hantera oönskade händelser oavsett storlek eller typ. Malmö stads arbete med risk- och sårbarhetsanalys utgår ifrån kontinuitetsplanering, ett systematiskt arbete för att identifiera vad en verksamhet är beroende av för att kunna upprätthållas. Metodiken utgår ifrån påverkan på verksamheten, inte orsaken till avbrottet.

Preventivt förhållningssätt

Malmö stad ska, så långt det är möjligt, arbeta förebyggande med att reducera eller eliminera risker och sårbarheter så att oönskade händelser inte inträffar. Dessutom ska Malmö stad arbeta förberedande för att öka förmågan att hantera oönskade händelser i det fall de ändå inträffar.

2.5 Ledning och samordning av krisberedskap i Malmö stad

Stadskontoret har som kommunstyrelsens förvaltning till uppdrag att leda, samordna och ha uppsikt över Malmö stads verksamheter.

Utgångspunkten för stadskontorets ledning av krisberedskapen är att främja förvaltningar, bolag och förbunds arbete med respektive grunduppdrag. I Malmö stad ska krisberedskap ses som ett perspektiv, inte som ett eget verksamhetsområde. Därför bör krisberedskap integreras i kommunens ordinarie processer för ledning, styrning och uppföljning, där så är möjligt och lämpligt.

Stadskontoret leder genom ett tillitsbaserat förhållningssätt där respektive förvaltning, bolag och förbund, med stöd från stadskontoret, ansvarar för att integrera ett beredskapsperspektiv och ett systematiskt beredskapsarbete i sina respektive verksamheter. Detta för att öka möjligheten att mer flexibelt anpassa hur krisberedskapsarbetet bedrivs utefter den unika verksamhetens behov och förutsättningar. Där behov finns kommer en tydligare styrning ske från stadskontoret för att staden som helhet ska samordnas, detta gäller till exempel rapportering av identifierade sårbarheter i verksamheter där stadskontoret behöver möjlighet till stadsövergripande analys samt struktur för inriktning och samordning vid oönskade händelser.

För att lyckas integrera krisberedskapen i relevanta processer och verksamheter krävs en hög kompetens, med förståelse för ansvarsområdet, hos en funktionsansvarig på respektive förvaltning, bolag och förbund. Denna funktion kommer vara stadskontorets motpart inom krisberedskapsarbetet. Funktionsansvarig kommer arbeta tillsammans med motsvarande funktioner i andra organisationer och verka för att Malmö stad och Malmö uppnår ett samordnat systematiskt arbete med krisberedskap. För att uppnå en god förmåga i staden krävs att funktionsansvariga ges utrymme att arbeta strategiskt, tillsammans över förvaltningsgränser och med utrymme för innovation, forskning och utveckling. Stadskontoret kommer stötta förvaltningarna att uppnå hög kompetens hos funktionsansvariga genom kontinuerlig kompetensutveckling, rekryteringsstöd, introduktion samt genom att inkludera funktionsansvariga i kommunens övergripande strategiska arbete.

3 Övergripande mål och inriktning för Malmö stads krisberedskap

3.1 Vision för Malmö stads krisberedskap

Ett resilient Malmö med god förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig från och lära sig av oönskade händelser.

3.2 Övergripande mål för Malmö stads krisberedskap

- Minska risker för och konsekvenserna av oönskade händelser som kan leda till samhällsstörningar och/eller kris för Malmö stad.
- Värna om liv och hälsa för de som bor, vistas och verkar i Malmö.
- Värna om grundläggande värden; demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.
- Upprätthålla Malmös funktionalitet oavsett vad som inträffar.
- Hindra eller begränsa skador på egendom och miljö.

De övergripande målen för Malmö stads krisberedskap är preciserade med utgångspunkt i övergripande mål för Sveriges säkerhet och mål för samhällets krisberedskap^{vi} och är de mål Malmö stad, oberoende av programperiod, ytterst strävar mot inom ramen för krisberedskapsarbetet.

3.3 Malmö stads systematiska krisberedskapsarbete består av

- Process för risk- och sårbarhetsanalys
- Leda, inrikta och samordna vid oönskade händelser
- Att förhålla sig till en föränderlig omvärld
- Att bidra globalt genom att agera lokalt

3.4 Fokusområden för Malmö stads krisberedskap 2020- 2023

För att uppnå de övergripande målen ska Malmö stads krisberedskapsarbete under programperioden särskilt fokuseras kring:

- Integrera krisberedskap i ordinarie lednings- och styrsystem där så är lämpligt.
- Utveckla systematiskt och långsiktigt beredskapsarbete utifrån respektive förvaltnings förutsättningar, inriktningar och prioriteringar.
- Arbeta för samordning av olika aktörers arbete i framförallt förebyggande arbete med fokus på främjande arbete
- Bidragande till utveckling av Sveriges krisberedskap vari det kommunala perspektivet särskilt beaktas.
- Initiera arbetet med Civilt försvar i samverkan med berörda aktörer.
- Utveckla styrning och ledning av systematiskt beredskapsarbete i kommunens majoritetsägda bolag och förbund.

4 Process för risk- och sårbarhetsanalys

Risk-och sårbarhetsanalyser ska:

- ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga,
- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten,
- ge underlag för samhällsplaneringen
- bidra till att ge en riskbild för hela samhället^{vii}

Malmö stad har utvecklat en process för analys av risker och sårbarheter som kommunens förvaltningar kontinuerligt ska bedriva. Processen syftar till att öka förståelsen för sårbarheter i kommunal verksamhet samt risker som kan påverka kommunens geografiska område. Målet är att ge beslutsfattare underlag för beslut om vilken förmåga en verksamhet ska uppnå, fördela resurser för att uppnå denna förmågan men även för att kunna besluta om vilka sårbarheter en verksamhet accepterar. Utgångspunkten för Malmö stads RSA-process är möjligheten till medvetna beslut, inte att i alla lägen få bort samhällets alla sårbarheter. Att acceptera sårbarheter är en naturlig del i risk- och sårbarhetsarbetet och kan bero på många faktorer. Tex samhällsekonomisk bedömning, lösningar saknas för att hantera utmaningen, lösningar försämrar förutsättningar för ordinarie verksamhet mm.

Metodikerna för att identifiera kommunens risker- och sårbarheter utgår ifrån kontinuitetsplanering samt riskanalys. Analyser görs per förvaltning. Utifrån en sammanställning av förvaltningarnas underlag skapas en helhetsbild av Malmö stads samhällsviktiga verksamheter, konsekvenser för kommunen vid avbrott i verksamheter samt vad Malmö stad har för kritiska beroende både inom organisationen men även till andra aktörers verksamheter.

Som komplement till kontinuitetsplaneringen görs stadsövergripande riskanalyser som dels utgår ifrån avbrott i kritiska beroende tex avbrott i elförsörjning, dels utifrån typhändelser såsom värmebölja, skyfall, terrorism. Stadskontoret samordnar dessa analyser. Riskanalysen kan dels genomföras av alla kommunens förvaltningar, ett mindre antal utvalda verksamheter samt inkludera externa aktörer relevanta för den analyserade risken. En stor effekt vid riskanalysarbetet är utbytet aktörer emellan som leder till ökad förståelse för aktörers uppdrag, förutsättningar och utmaningar. Det ger med andra ord en effekt på förmågan till perspektivförståelse.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. samordna arbetet med RSA-processen.
- B. utveckla stöd för genomförande och analys utifrån valda RSA-metoder.
- C. stödja förvaltningar i arbetet med kontinuitetsplanering.
- D. sammanställa stadsövergripande sårbarhetsanalys utifrån kontinuitetsplaneringen.
- E. leda de stadsövergripande riskanalyserna och göra en stadsövergripande sammanställning.
- F. årligen för Malmö stads ledningsgrupp redogöra för planeringen för arbetet med identifiering av sårbarheter samt föreslå prioriteringar av kommande riskanalyser samt vilka aktörer som ska ingå i dessa.

- G. rapportera en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i enlighet med föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5) till länsstyrelsen senast den 31 oktober året efter val till kommunfullmäktige.

Nämnderna ska

- H. bedriva ett systematiskt arbete med kontinuitetsplanering i förvaltningens verksamheter. Genom det systematiska arbetet med kontinuitetsplanering kan förvaltningen aktivt besluta vilken förmåga de ska uppnå att upprätthålla viss verksamhet och vilka åtgärder och resurser som därmed krävs.
- I. i dialog med stadskontoret ta fram en 2-års planering för förvaltningens arbete med RSA-processen. Rapporten ska innehålla planering av vilka verksamheter som ska analyseras samt hur analysarbetet kommer genomföras.
- J. rapportera resultat från RSA-processen till stadskontoret enligt instruktion.
- K. ingå i stadsövergripande riskanalyser enligt inriktning/beslut från Malmö stads ledningsgrupp.
- L. samordna arbetet med kontinuitetsplanering samt riskanalys med i förvaltningen övriga styr- och ledningsprocesser. Målet är att underlaget från RSA-processen ska ses som ett stöd i förvaltningens beslutsfattande och verksamhetsstyrning.
- M. utifrån inriktning från Malmö stads ledningsgrupp samordna arbete med specifika typhändelser, t.ex. oljeskadeskydd, värmebölja, skyfall. Samordningsansvar utgår först när en riskanalys utifrån typhändelsen har genomförts och möjliga åtgärder identifierats. I samordningsuppdraget ingår att följa myndigheters arbete och rekommendationer, lagstiftning, samt vara kontakt mot externa aktörer. Samordnande förvaltning verkar för att samordning sker i kommunens verksamheter och geografiska område. Den samordnande förvaltningen får stöd från stadskontoret vid behov.

5 Leda, inrikta och samordna vid oönskade händelser

5.1 Kontinuitet i Malmö stads ledningsförmåga

Svenska krishanteringssystemet bygger på ansvarsprincipen vilket innebär att kommunen har samma ansvar vid kris som i vardag. Malmö stads struktur för att hantera oönskade händelser utgår ifrån kommunens ordinarie ledningssystem och ledningsprinciper. Vid en oönskad händelse kan dock behov uppstå att anpassa beslutsfattandet samt ledningsstödet för beslutsfattande. Ambitionen bör därför vara att ha ett flexibelt och anpassningsbart ordinarie ledningssystem för att stegvis kunna anpassa organisationen efter olika typer av händelser samt olika behov under en händelses olika faser. Förutsättningar för effektiv ledning vid oönskade händelser utgår ifrån förmågan att:

- **upptäcka oönskade händelser.** Om oönskade händelser upptäcks tidigt så finns större möjligheter till att agera för att minska dess konsekvenser.
- **anpassa beslutsfattande och ledningsstöd vid behov.** Genom att på förhand identifiera vilket behov av ledningsstöd som kan uppstå vid oönskade händelser kan organisationen snabbt anpassas vid behov. Även beslutsfattandet kan behöva anpassas för att hantera behov av skyndsamhet som en oönskad händelse kan innebära.
- **leda i samordning med övriga involverade aktörer.** Utbildning och övning kan bidra till förmåga att leda under oönskade händelser.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. ta fram ett stöd till förvaltningars arbete att uppnå aktivt beslutad förmåga till effektiv ledning vid oönskade händelsen.
- B. ta fram ett stöd för ledningsmetodik vid hantering av oönskade händelser
- C. stödja stadsdirektören i utvecklandet av stadsövergripande förmåga till effektiv ledning vid oönskade händelser.
- D. samordna ett stadsövergripande ledningsstöd för effektiv ledning vid oönskade händelser. Ledningsstödet består av kompetenser inom analys och ledning, kommunikation, HR, juridik, ekonomi samt teknik och service.
- E. utifrån lärande av oönskade händelser föreslå utveckling av Malmö stads arbete med effektiv ledning vid oönskade händelser.
- F. föreslå tekniska ledningsstödsystem som ska användas vid oönskade händelser.
- G. föreslå hur Malmö stad kan arbeta systematiskt med att upptäcka oönskade händelser och därmed främja ett proaktivt förhållningssätt.
- H. ansvara för att kommunen har en tjänsteperson i beredskap (TiB) för att Malmö stad alltid ska uppnå god förmåga att initiera hantering av oönskade händelser. Vid större oönskade händelser ansvarar TiB för att initial inriktning och samordning uppnås inom Malmö stad och Malmö.
- I. ansvara för att kommunen har en kommunikatör i beredskap (KiB) för att kommunens alltid ska uppnå god förmåga att kommunicera vid hantering av oönskade händelser.
- J. ansvara för att information till allmänheten samordnas.

Nämnderna ska

- K. redogöra för vilken förmåga som ska uppnås gällande effektiv ledning vid oönskade händelser samt en planering för hur förmågan ska uppnås. Förmågan ska spegla verksamhetens behov och förutsättningar.
- L. redogöra för hur förvaltningen organiserar sig och arbetar för att uppnå effektiv ledning vid oönskade händelser utifrån ordinarie ledningssystem. Vid behov ska beslutsfattande och ledningsstöd anpassas
- M. ansvara för förmåga till krisstöd inom respektive verksamhetsområde.
- N. arbetsmarknads- och socialförvaltning har i uppdrag att samordna kommunens krisstödsarbete.

5.2 Inriktning och samordning inom Malmös geografiska område

För att förbättra förmågan att hantera samhällsstörningar i Sverige driver Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillsammans med övriga aktörer i krishanteringssystemet ett arbete som benämns *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*ⁱⁱⁱⁱ. Målet är att aktörer lättare ska kunna agera tillsammans på ett strukturerat och likartat sätt och effektivare nyttja samhällets resurser. Gemensamma grunder består av förhållningssätt och arbetssätt, det vill säga sätt att tänka och sätt att göra. Malmö stad implementerar Gemensamma grunder för samverkan och ledning genom viss anpassning av språk och funktionsbenämningar. Till exempel är kommunen ansvarig för att stå värd för en så kallad *Lokal inriktnings- och samordningsfunktion* (L-ISF). En ISF består av företrädare för offentliga och privata aktörer samt frivilliga resurser som möts för att åstadkomma gemensam inriktning och samordning vid samhällsstörningar. Kommunen ansvarar för att erbjuda en mötesplats och att driva arbetet kopplat till ISF framåt. Här ingår till exempel att sammankalla, leda och dokumentera möten, samt följa upp överenskomna åtgärder. Kommunen ansvarar även för ett ISF-stöd som stödjer L-ISF med kommunikation, analys med mera.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. vid oönskade händelser ansvara för att Malmö stad utifrån ett geografiskt områdesansvar verkar för att samordning sker mellan aktörer i Malmö stads geografiska område.
- B. i samverkan med samhällsviktiga aktörer i Malmö stads geografiska område utveckla en funktionell och tydlig struktur för en L-ISF i Malmö. Tillsammans med samverkansaktörer görs en plan för hur en gemensam förmåga till inriktning och samordning ska uppnås i Malmös L-ISF.
- C. vid en oönskad händelse som kräver inriktning och samordning i Malmö stå värd för en L-ISF. Malmö stad ansvarar även för ett så kallat ISF-stöd vilket innebär stöd med analys, kommunikation mm,
- D. ansvara för att Malmö stad har en förmåga att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörning (till exempel WIS och Raket).

Nämnder ska

- E. kontinuerligt verka för att inriktning och samordning uppnås i Malmö stad genom att dela med sig av information kring oönskade händelser.
- F. kontinuerligt hålla stadskontoret uppdaterade vid oönskade händelser som kräver anpassat beslutsfattande eller anpassat ledningsstöd.

5.3 Utbildning och övning

Som stöd för att uppnå förmåga till effektiv ledning vid oönskade händelser föreslås utbildning och övning. Stadskontoret utvecklar en process för utbildning och övning som resulterar i förvaltningsspecifika planer för utbildning och övning.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. ansvara för process för utbildning och övning.
- B. göra en stadsövergripande kartläggning av behov och ta fram en planering för utbildningar och övningar som tydliggör ansvarsfördelning.
- C. stödja förvaltningar i att ta fram planer för utbildning och övning.
- D. ansvara för övning av krisledningsnämnd och tjänstepersonsledningen i Malmö stad-
- E. samordna utbildnings- och övningsverksamhet med samverkande aktörer.

Nämnderna ska

- F. kartlägga förvaltningens behov av utbildning och övning.
- G. i dialog med stadskontoret ta fram en plan för utbildning och övning i dialog med stadskontoret.

5.4 Uppföljning och utvärdering

Med undersökningar av kriser avses uppföljningar, utredningar eller utvärderingar gjorda eller beställda av aktörer som antingen har hanterat händelsen och/eller som på något sätt kan ses som ansvariga för att utveckla organisationens förmågor och lära från inträffade händelser. Vid oönskade händelser som kräver anpassat beslutsfattande alternativt anpassat ledningsstöd ska uppföljning/utvärdering genomföras.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. ta fram metodik för uppföljning och utvärdering.
- B. initiera samt genomföra eller beställa stadsövergripande uppföljningar och utvärderingar vid oönskade händelser där stadskontorets ledningsstöd aktiverats.

Nämnderna ska

- C. vid oönskade händelser i egen förvaltning sammanställa en dokumentation kring händelseförlopp, konsekvenser, lärdomar och förbättringsåtgärder.
- D. på förfrågan delta vid stadsövergripande uppföljning/utvärdering.

6 Att förhålla sig till en föränderlig omvärld

Visionen för Malmö stads krisberedskap är *Ett resilient Malmö med god förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig från och lära sig av oönskade händelser.* Arbetet inom de olika delområdena syftar till just detta., att utifrån ett förhållningssätt skapa förutsättningar till anpassningsbarhet i den kommunala verksamheten. Resiliens innefattar såväl en fungerande samhällsstyrning med förmåga att bevara centrala samhällsfunktioner stabila som en förmåga till förändring och anpassning- på såväl kort som lång sikt. För att möta omvärldsförändringar krävs en god förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig från och lära sig av oönskade händelser.

6.1 Klimatförändring

Världens länder har i *Parisavtalet* enats om att begränsa den globala uppvärmningen till under 2 grader, helst 1,5 grader, vilket för Sverige innebär att temperaturökningen stannar under 3 grader. Om uppvärmningen av jordens klimat blir högre än 2 grader höjs risken för så kallade tröskeeffekter, då det inte går att återställa skadan på jordens klimat, enligt klimatforskare. Samtidigt måste det svenska samhället bli bättre anpassat till och mer robust mot de effekter som klimatförändringarna för med sig redan nu.^{ix}

Nämnderna ska

- A. verka för att "beredskapshänsyn" tas vid planering och genomförande av verksamhet som rör samhällsplanering och samhällsutveckling t.ex. vid översikts- och detaljplanering.
- B. anpassa verksamheten utifrån ett förändrat klimat och dess påverkan, tex mer återkommande värmeböljor, risk för översvämningar.

6.2 Säkerhetspolitiska bedömningar – statens initiering av utvecklandet av ett nytt totalförsvaret

Det civila- och det militära försvaret utgör tillsammans ett totalförsvaret. Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Verksamheten bedrivs av statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer.

Målet för det civila försvaret är att:

1. värna civilbefolkningen,
2. säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och
3. bidra till Forsvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Arbetet med civilt försvar tar sin utgångspunkt i krisberedskapen.^x För att stärka landets försvarsförmåga om Sverige är i krig eller krigsfara, eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige varit i krig eller krigsfara kan regeringen i enlighet med lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap

fatta beslut om att beredskapen ska höjas antingen till skärpt eller högsta beredskap. Beredskapen kan avse viss del av landet eller viss verksamhet. Om det är krig råder högsta beredskap. Beslutet innebär en aktivering av hela eller delar av det militära och civila försvaret. Under högsta beredskap är totalförsvaret all den samhällsverksamhet som ska bedrivas.

Planering av totalförsvaret är därför en angelägenhet för ett stort antal aktörer i samhället, med utgångspunkt i ansvarsprincipen.

Gråzonen mellan krig och fred

Gråzon är ett begrepp som ofta nämns kopplat till totalförsvarets utveckling. Det beskrivs som ett tillstånd mellan krig och fred där det inte formellt är krig men statliga antagonister genomför angrepp mot den civila delen av samhället. Det kan uttrycka sig genom desinformationskampanjer, cyberattacker inklusive elektroniska sabotage, strategiska uppköp och militära makt demonstrationer. Gråzonen präglas av osäkerhet om orsaken till påfrestningarna. I en gråzonsproblematik kan alltså civila aktörer med samhällsviktiga uppdrag anses vara första linjens försvar. Utefter förändringar av statens ambitioner med totalförsvaret så kommer resurser behöva tillföras för att det civila försvaret ska uppnå av staten beslutad förmåga.

Säkerhetsskyddsanalys

Säkerhetsskydd innebär förebyggande åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage och terroristbrott och andra brott. Kraven på säkerhetsskydd har förändrats genom utvecklingen i omvärlden och på informationsteknikområdet.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. bidra till en balanserad utveckling där långsiktiga välfärdsutmaningar samt klimatförändringarnas samhällspåverkan hanteras samtidigt som vi fokuserar på behoven inom beredskap/försvaret.
- B. påverka utvecklingen av det civila försvaret så att det blir rimliga ambitionsnivåer som kommunen kan möta upp.
- C. bidra till att det kommunala perspektivet/kunskapen inkluderas i utvecklingen av totalförsvaret.
- D. verka för att totalförsvarets utvecklingen ger effekt i ordinarie verksamhet
- E. ge kunskaper till nyckelpersoner om höjd beredskap och totalförsvaret.
- F. påbörja planering av krigsorganisation.
- G. verka för att processen för säkerhetsskyddsanalysen följs.

Nämnderna ska

- H. vid förändrade uppdrag från staten implementera dessa i verksamheten

7 Att bidra globalt genom att agera lokalt

Agenda 2030 innehåller 17 mål och 169 delmål som tillsammans kallas de Globala målen för hållbar utveckling. Agendan syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor och säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De Globala målen är integrerade och odelbara, vilket innebär att de balanserar ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensioner för att uppnå en hållbar utveckling. För att uppnå SDG-målen på global nivå krävs ett aktivt arbete med katastrofriskreducering.

Sendairamverket är FNs ramverk för katastrofriskreducering och samordnas av UNDRR, United Nations Disaster Risk Reduction. Ramverket sträcker sig över perioden 2015-2030 och omfattar frekventa och icke frekventa, plötsliga och långsamma samt stora och små katastrofer. Krig och antagonistiska händelser är ej inkluderat.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. aktivt omvärldsbevaka krisberedskapsområdet för att hitta lärande exempel
- B. främja utveckling av krisberedskapen lokalt genom att dela kunskap och erfarenhet.
- C. utreda möjligheterna att implementera ett beprövat ramverk för katastrofriskreducering.
- D. aktivt bevaka det kommunala perspektivet vid utveckling av beredskapsområdet.
- E. bidra till samordning och effektiv resursanvändning för att utveckla krisberedskapssystemet.
- F. bidra med metodutveckling, rapporter mm som är generiska och kan komma andra, främst kommunala, aktörer till del.
- G. främja innovation som fokuserar på hållbara lösningar som ger värde för medborgaren eller brukaren även i vardagen.
- H. bidra till forskning och evidens.

8 Statlig finansiering och uppföljning

Finansieringsprincipen innebär att kommuner och landsting inte bör åläggas nya uppgifter utan att de samtidigt får möjlighet att finansiera dessa med annat än höjda skatter. Om statsmakterna fattar beslut som gör att den kommunala verksamheten kan bedrivas billigare bör statsmakterna på motsvarande sätt minska de statliga bidragen.

Finansieringsprincipen ska tillämpas för hela kommunsektorn. Principen omfattar enbart statligt beslutade åtgärder som direkt tar sikte på den kommunala verksamheten. Principen gäller när riksdag, regering eller myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för verksamhet. Som huvudregel gäller att principen inte omfattar frivillig verksamhet.

Principen omfattar inte statliga beslut om åtgärder som inte tar direkt sikte på, men som ändå får direkta ekonomiska effekter för kommunsektorn. Effekterna av sådana åtgärder skall däremot beaktas vid bedömningen som görs av det skattefinansierade utrymmet i samband med fastställandet av statsbidragsramen.^{xi}

Kommunstyrelsen har ansvar att följa upp Malmö stads krisberedskap. Uppföljning sker enligt särskilda anvisningar från stadskontoret.

Malmö stads krisberedskap följs årligen upp av staten utifrån indikatorer för uppfyllelse av de preciserade målen i *Överenskommelsen om kommuners krisberedskap*. Kommunstyrelsen har att redovisa årsuppföljningen till Länsstyrelsen Skåne senast den 15 februari varje år. Uppföljningen av nämndernas, bolagens och förbundens krisberedskap ligger till grund för denna redovisning.

Kommunstyrelsen genom stadskontoret ska

- A. bevaka att finansieringsprincipen följs vid utvecklingen av krisberedskapen i Sverige. Kunskapen om hur staten styr kommunerna inom krisberedskapen upplevs som otillräcklig. Detta medför att aktörer i krisberedskapssystemet har förväntningar utöver statens prioriteringar vilket leder till otydlig styrning, prioritering och samordning. Malmö stad bevakar aktivt att styrningen följer finansieringsprincipen samt att den i överenskommelsen beslutade prioriteringen är det primära fokuset.
- B. senast 15 februari varje år redovisa årsuppföljning för kommunens arbete enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*.
- C. Systematiskt arbeta med uppföljning av arbetet enligt skall-kraven i detta styrdokument.

9 Ordlista

Beredskapshänsyn - förebyggande insats som syftar till att vid planerade förändringar inom verksamhet som rör samhällsplanering och samhällsutveckling behandla risker som kan innebära samhällstörningar i syfte att göra verksamheten mer resiliert.

Extraordinär händelse - med begreppet avses (i enlighet med LEH (2006:544)) en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Kontinuitetshantering - metod vars syfte är att upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka händelser som drabbar organisationen.

Oönskad händelse - händelse som inträffar eller uppstår alternativt hotar att inträffa eller uppstå och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Malmö stad värdesätter.

Resiliens - ett systems förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig samt lära sig av oönskade händelser.

Risk - en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällstörning - en samhällstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. En samhällstörning kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och allt mellan olyckor och krig.

Samhällsviktig verksamhet - verksamhet som uppfyller det ena eller båda av följande villkor:

- a) Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- b) Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad allvarlig kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.^{xiii}

Sårbarhet - de egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system, eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

Verksamhetskritisk process - innefattar åtaganden som är av stor betydelse för att förvaltningen/bolaget/förbundets verksamhet ska kunna upprätthållas.

10 Referenslista

- ⁱ Trygghets- och säkerhetspolicy Malmö stad 2016
- ⁱⁱ Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, 2 kap. 1§
- ⁱⁱⁱ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap, SKL 18/03101, MSB 2018-09779
- ^{iv} MSB (2014) Övergripande inriktning för samhällsskydd och beredskap, MSB708
- ^v MSB (2014) Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar MSB 777
- ^{vi} Budgetpropositionen 2015 Prop. 2014/15:1
- ^{vii} Vägledning för risk- och sårbarhetsanalys MSB245 - april 2011
- ^{viii} Gemensamma grunder för samverkan och ledning, MSB, 2014
- ^{ix} Klimatförändringarnas lokala effekter, Sveriges kommuner och landsting, 2019
- ^x Lag om sprängämnesprekursorer och redovisning av krisberedskapens utveckling, 2013/14:144
- ^{xi} Den kommunala finansieringsprincipen, SKL, 2007
- ^{xii} xii Proposition 2007/08:92, Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull och MSB:s Vägledning för risk och sårbarhetsanalyser (2011)



Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap



Sveriges
Kommuner
och Landsting

Diarienumr.
MSB 2018-09779
SKL 18/03101

1 (16)

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap

2019-2022

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
2. Utgångspunkter	4
3. Villkor för användning av ersättningen	5
4. Ersättning	6
5. Uppgifter och stöd	7
5.1 Generellt stöd	7
5.2 Risk- och sårbarhetsanalys	8
5.3 Planering	9
5.4 Geografiskt områdesansvar	12
5.5 Utbildning och övning	13
5.6 Rapportering	14
6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning	15
6.1 Redovisning	15
6.2 Uppföljning	15
6.3 Hantering av sparande från föregående år	15
6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort	16

1. Överenskommelse

Denna överenskommelse mellan staten, företrädd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under perioden 2019-2022.

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå. En god utveckling av krisberedskapen ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKL samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- kommunallag (2017:725)

Överenskommelsen utgår från 5 kap. LEH där det anges att kommunerna skall få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt 2 kap. LEH. Den statliga ersättningen avser de specifika uppgifter som regleras i LEH och denna överenskommelse. Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbete med krisberedskap.

Överenskommelsen är en justering av det tidigare avtalet från 2013 mellan MSB och SKL, dnr MSB 2012-5541, SKL 12/6159. Denna justerade överenskommelse ersätter det tidigare avtalet från och med 1 januari 2019.

Denna överenskommelse gäller tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2023. Justering och uppsägning kan dock ske innan 2023 om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar.

Stockholm den 16 oktober 2018

MSB

Dan Eliasson

Stockholm den 16 oktober 2018

SKL

Vesna Jovic

2. Utgångspunkter

Extraordinär händelse

Kommunens åtaganden enligt LEH utgår från begreppet *extraordinär händelse i fredstid* som det är definierat i 1 kap. 4 §:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.”

Krisberedskap omfattar mer än LEH

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än arbetet med uppgifterna i LEH. För att fullgöra åtagandena enligt LEH och annan lagstiftning, till exempel socialtjänstlagen och lagen om skydd mot olyckor, förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver ett grundläggande arbete med krisberedskap. Det är upp till kommunen själv att finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga. Ersättningen ska inte användas för till exempel brottsförebyggande arbete eller internt skydd.

Den förmåga som byggs upp för att hantera extraordinära händelser kan även vara användbar vid händelser som inte är att betrakta som extraordinära. Statens ersättning till kommunerna är beräknad utifrån att den ska finansiera verksamhet som är till nytta för mycket omfattande och svåra händelser som allvarligt kan påverka kommunens verksamhet.

Civilt försvar

Den fredstida krisberedskapen utgör även grunden för det civila försvaret, det vill säga beredskapen för höjd beredskap och krig. Arbetet med civilt försvar regleras i *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* som avser perioden 2018-2020. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar. Det innebär att *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* kan komma att förlängas eller revideras för perioden 2021-2022. Kommunen kan samordna arbetet med krisberedskap och civilt försvar, när det bedöms lämpligt.

Samhällsviktig verksamhet

Begreppet *viktiga samhällsfunktioner* har i denna överenskommelse ersatts med *samhällsviktig verksamhet* vars innebörd definieras i MSBFS 2015:5 eller annan författning som trätt i dess ställe.

3. Villkor för användning av ersättningen

Följande villkor gäller för den ersättning som kommunen får för genomförandet av uppgifterna i LEH och denna överenskommelse:

- Finansierade aktiviteter och åtgärder ska kunna härledas till uppgifterna i 2 kap. i LEH som består av risk- och sårbarhetsanalys, planering, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering.
- Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete. Åtgärder för att hantera en inträffad händelse ska inte finansieras med ersättningen.
- De vidtagna åtgärderna ska öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Huvuddelen¹ av ersättningen kan användas för personalkostnader. Det gäller både grundbeloppet och verksamhetsersättningen. Personalkostnader kan fokuseras till en eller ett fåtal medarbetare (till exempel beredskapssamordnare), men de kan även fördelas till flera medarbetare i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna i överenskommelsen.
- Den statliga ersättningen ska endast användas för att finansiera arbete med krisberedskap. Om den statliga ersättningen används för att betala delar av lönen för en medarbetare som även arbetar med andra frågor, till exempel brottsförebyggande och internt skydd, är det viktigt att ersättningen endast används för att bekosta den del av tjänsten som avser krisberedskap.
- Ersättningen ska inte användas för större investeringar. Ett exempel på större investeringar är kommunala ledningsplatser. För ledningsplatser finns särskild medfinansiering att söka.
- Ersättningen ska inte användas för finansiering av Rakelabonnemang, då det genom överenskommelsen finns en subvention av abonnemangspriset.
- MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas.

¹ Undantaget är den del av VMA-ersättningen som ska användas för att betala telematikabonnemang.

4. Ersättning

Ersättningen räknas upp årligen med konsumentprisindex (KPI).
Ersättningarna nedan anges i prisläge 2018 (januari 2018).

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november året före utbetalningsåret. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år efter fakturering från kommunen.

a) Grundbelopp

Grundbelopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.

Stockholm	3 500 000 kr
Göteborg	2 000 000 kr
Malmö	1 500 000 kr
Övriga kommuner >80 000 innevånare	560 000 kr
Resterande kommuner	318 000 kr

b) Verksamhetsersättning

För genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering utbetalas 17,25 kr per invånare. Hela denna ersättning får användas för lönekostnader.

c) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 145 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

d) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

5. Uppgifter och stöd

Här preciseras kommunernas uppgifter samt statens stöd till kommunerna. Uppgifterna som beskrivs i 2. kap i LEH delas in i följande verksamheter:

- risk- och sårbarhetsanalys
- planering
- geografiskt områdesansvar
- utbildning och övning
- rapportering

5.1 Generellt stöd

Det ligger i såväl kommunernas som statens intresse att den kommunala krisberedskapen utvecklas på ett bra sätt. En viktig förutsättning är att staten ger stöd till kommunernas arbete med krisberedskap. Utgångspunkten för stödet är att det ska ges av den nivå och aktör som är bäst lämpad för uppgiften och som kan göra det på det mest kostnadseffektiva sättet.

Nedan anges det generella stödet från MSB och länsstyrelserna till kommunerna.

MSB ska

- leda ett nationellt forum i syfte att utveckla den kommunala beredskapen. I detta forum kommer fokus vara att diskutera vilka åtgärder som bör vidtas för att utveckla kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- verka för samordning av stödet från centrala myndigheter och länsstyrelser, bland annat avseende metodutveckling.
- beakta det kommunala perspektivet vid initiering av forskning och studier inom krisberedskap.
- verka för att goda exempel i arbetet med krisberedskap sprids till kommunerna, till exempel från utvecklingsprojekt som finansierats av MSB.
- etablera en löpande analysprocess för den information som staten hämtar in från kommunerna avseende krisberedskap, som även inkluderar återkoppling av relevant information till kommunerna. MSB ska även utreda en självskattningsmodell för kommunernas krisberedskap.
- i samarbete med SKL och berörda myndigheter ta fram en handbok i kommunal krisberedskap som spänner över hela kommunens verksamhet.
- samla egna och andra myndigheters och aktörers stöd på en webbplats.
- utöva sitt särskilda ansvar för att stödja utvecklingen av den kommunala räddningstjänstens krisberedskap.

Länsstyrelsen

I förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap framgår att länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område, samt före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas. De ska särskilt stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet när det gäller planering, risk- och sårbarhetsanalys, utbildning och övning, samt följa upp kommunernas tillämpning av LEH.

Länsstyrelserna bör samordna sin metodutveckling avseende stöd till kommunal krisberedskap, till exempel av metoder för skydd av samhällsviktig verksamhet och samverkan och ledning.

5.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Lagtext

- Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (2 kap. 1 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation, samt berörda kommunala bolag och kommunalförbund.
- Kommunen ska använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Förtydligande

- Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys kan, om kommunen finner det lämpligt, samordnas och integreras med det riskanalysarbete som sker i enlighet med annan lagstiftning, till exempel säkerhetsskyddslagen och lagen om skydd mot olyckor.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ta fram en samlad verktygslåda med stöd för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- med utgångspunkt i nationella riskanalyser utveckla stödmaterial så att information om de risker som MSB har analyserat kan användas i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys.
- ta fram vägledning för utvärdering av kommunens hantering av inträffade händelser.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys. Det innebär såväl hur analyserna genomförs som hur resultatet tas om hand i planering av åtgärder för att uppnå bästa effekt.
- samråda med kommunerna om vad som ska betraktas som regionala respektive lokala risker. Länsstyrelsen bör vid behov involvera kommunerna i processen med att analysera och åtgärda de regionala riskerna.

5.3 Planering

Lagtext

- Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser (2 kap. 1 § LEH).
- Fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer (6 kap. 44 § kommunallag).
- Kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur kommundirektören ska leda förvaltningen under kommunstyrelsen. Instruktionen ska också fastställa kommundirektörens övriga uppgifter (7 kap. 2 § kommunallag).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet ska ange kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden och innehålla:
 - övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
 - kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
 - kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
 - vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

- Kommunen ska ta fram ett reglemente för krisledningsnämnden.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap.
- Kommunen ska ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser. Planen ska innehålla:
 - hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser.
 - hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
 - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.
- Kommunen ska ta fram en utbildnings- och övningsplan.

Förtydliganden

- Styrdokumentet:
 - ska beslutas av kommunfullmäktige.
 - kan samordnas med kommunens närliggande styrdokument för till exempel skydd mot olyckor, internt skydd, brottsförebyggande, samt informations- och cybersäkerhet.
 - får utformas och benämnas av kommunen så att det passar in i kommunens struktur för styrdokument.
- Reglementet för krisledningsnämnden ska beslutas av kommunfullmäktige.
- Planen för hantering av extraordinära händelser ska beslutas av lägst kommundirektören.
- Utbildnings- och övningsplanen ska beslutas av lägst kommundirektören.
- Styrdokumentet, reglementet för krisledningsnämnden, planen för hantering av extraordinära händelser, samt utbildnings- och övningsplanen ska vara beslutade senast 31 december under den nya mandatperiodens första år.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ta ställning till vilken roll som kommundirektören ska ha avseende kommunens arbete med krisberedskap. Rollen kan både avse det förberedande arbetet och kommunens organisation för krisledning. Kommundirektören behöver inte nödvändigtvis ha en specifik roll i krisberedskapen.

- Exempel på planering som kommunen bör ta fram eller uppdatera under mandatperioden kan gälla:
 - planering för personella och materiella resurser som kommunen behöver för att hantera extraordinära händelser (till exempel resursinventering, identifiering av möjliga förstärkningsresurser, samt planering för att ta emot förstärkningsresurser).
 - planering för specifika funktioner (till exempel krisstöd).
 - planering för specifika händelser (till exempel värmebölja, skogsbrand eller oljeutsläpp).
 - kontinuitetsplaner för kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- i samarbete med SKL ta fram metodstöd om:
 - styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.
 - utbildnings- och övningsplan.
- ta fram metodstöd om:
 - behovsanalys för förstärkningsresurser.
 - mottagande av förstärkningsresurser.
- uppdatera och utveckla stödet för kontinuitetshantering.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna med planeringen för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar (identifiering, analys och skydd).
- stödja kommunerna i att ta fram en flerårig utbildnings- och övningsplan.
- tillsammans med kommunerna se över behovet av frivilligresurser inom länet.

5.4 Geografiskt områdesansvar

Lagtext

- Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att (2 kap. 7 § LEH):
 1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
 3. information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- Kommunen ska under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse.
- Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- Kommunens förberedelser inför extraordinära händelser ska ske i samverkan med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. En förutsättning för att samverkan ska ske är att de externa aktörerna vill och kan samverka med kommunen.
- Berörda kommuner ska säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.

Förtydliganden

- En inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) består av företrädare för offentliga och privata aktörer samt frivilliga resurser som möts för att åstadkomma gemensam inriktning och samordning vid samhällsstörningar. Kommunen ansvarar för att erbjuda en mötesplats och att driva arbetet kopplat till ISF framåt. Här ingår till exempel att sammankalla, leda och dokumentera möten, samt följa upp överenskomna åtgärder.
- Kommunen kan samverka med andra kommuner om att stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ta fram en samverkansmatris som beskriver vilka förutsättningar de viktigaste aktörerna inom krisberedskapen har för att samverka med kommuner i det förberedande och hanterande arbetet.
- ta fram en vägledning för inriktnings- och samordningsfunktion på lokal nivå.
- ta fram en praktisk vägledning för kommunens information till allmänheten vid extraordinär händelse.
- ta fram en vägledning för att skapa samlad lägesbild.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna i utvecklingen av det geografiska områdesansvaret på lokal nivå. Länsstyrelsen bör även bidra till en tydligare ansvarsfördelning och tolkning av de geografiska områdesansvaren på lokal och regional nivå.
- stödja kommunerna i implementering av *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*.

5.5 Utbildning och övning

Lagtext

- Kommunen ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid (2 kap. 8 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även kommunens beredskapsfunktioner inom till exempel kommunalteknisk försörjning och krisstöd ska vara utbildade och övade.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Kommunens krisledningsnämnd och tjänstemannaledning ska övas minst en gång per mandatperiod.
- Kommunen ska, i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional eller nationell nivå som avser fredstida kriser.

Förtydliganden

- Övningsverksamheten ska beakta de brister som identifierats i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- Varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmåga att samverka med andra aktörer.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- stödja andra centrala myndigheters framtagning av sektorsvisa övningar för regional och lokal nivå enligt konceptet *Öva enkelt*.
- i samråd med kommunala företrädare och länsstyrelser se över sitt utbildningsutbud gentemot kommunal krisberedskap. Utbildningsutbudet ska presenteras på ett samlat sätt.
- stödja kommunernas egen utbildningsverksamhet genom att ta fram utbildningsmaterial inom prioriterade områden.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunernas utbildnings- och övningsverksamhet, exempelvis genom att bedriva nätverk för utbildnings- och övningsansvariga.
- ta fram länets fleråriga övningsplan i samråd med länets kommuner.
- samla nya krisledningsnämnder och kommunstyrelser för att informera om deras ansvar vid extraordinära händelser, respektive vid höjd beredskap.

5.6 Rapportering

Lagtext

- Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget (2 kap. 9 § LEH).
- Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder (2 kap. 9 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (till exempel WIS och Rakel).
- Kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Statliga myndigheters stöd

Länsstyrelsen bör

- ta fram metodstöd för kommunernas rapportering till länsstyrelsen.

6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning

6.1 Redovisning

Ersättningen under perioden delas upp och utbetalas årsvis till kommunen. Ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse.

Kommunen ska årligen redovisa för länsstyrelsen hur ersättningen har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter. I kommunens redovisning matchas intäkten under perioden med kostnader som uppstått som en följd av överenskommelsen.

MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas och hur redovisningen ska ske.

6.2 Uppföljning

MSB

Enligt FEH har MSB ansvar för att bestämma och betala ut ersättning till kommunerna inom ramen för vad regeringen årligen beslutar, samt på förslag från länsstyrelsen besluta att ersättningen ska reduceras eller falla bort.

MSB ska verka för att länsstyrelsernas uppföljning gentemot kommunerna samordnas. MSB kommer i samarbete med länsstyrelserna och SKL ta fram en metod för uppföljning av överenskommelsen. Vidare kommer MSB att följa upp länsstyrelsernas stöd och uppföljning gentemot kommunerna.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ska följa upp tillämpningen av LEH och denna överenskommelse. Länsstyrelsen kan enligt FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter.

6.3 Hantering av sparande från föregående år

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse. Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom ramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas. Om hela ersättningen inte har använts under året ska kommunen i den årliga uppföljningen motivera varför, samt redogöra för hur kommunen planerar att använda oförbrukade medel kommande år.

6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktionen av kommunens ersättning ska stå i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort:

- om en kommun inte fullgör sina uppgifter kan en del av ersättningen reduceras eller falla bort,
- om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i LEH eller denna överenskommelse kan en del av ersättningen reduceras samt
- om kommunens
 - sammanlagda sparande av ersättningen överstiger 10 procent av den årliga ersättningen
 - och utgör mer än 200 000 kr
 - och kommunen inte har en plan för hur sparandet ska användas under kommande år, så kan delar av ersättningen reduceras.

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. Formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.